

«Με την απλότητα και η αφελότητα της καρδιάς θα καταλάβουμε τα θαυμαστά μυστήρια»

/ Μουσική / Βυζαντινή Μουσική

Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος - Συγγραφέας

Ὡδὴ δ' Ἦχος α' Εἰρμός (Καταβασία)

«Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς Χριστέ,

ἐκ τῆς Παρθένου ἀνεβλάστησας·

ἐξ ὄρουσ ὁ αἰνετὸς κατασκίου δασέος

ἤλθες σαρκωθείς ἐξ ἀπειράνδρου, ὁ ἄυλος καὶ Θεός.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε».

Απλή σύνταξη

«Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς Χριστέ, ὁ αἰνετὸς
ἀνεβλάστησας ἐκ τῆς Παρθένου ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος
ἦλθες σαρκωθείς ἐξ ἀπειράνδρου, ὁ ἄυλος καὶ Θεός.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε». [\[1\]](#)

Μετάφραση

Χριστέ μου, εσύ που είσαι επαινετός σε όλους τους αιώνες,
γεννήθηκες από την Παρθένο σαν τη ράβδο και το άνθος
που βλάστησε από τη ρίζα του Ιεσσαί και σαν από κατάσκιο ὄρος
ήρθες και έλαβες σάρκα από γυναίκα που δεν γνώρισε άνδρα,
εσύ ο άυλος και Θεός. Δοξάζουμε τη δύναμή σου Κύριε.

α΄ τροπάριο δ΄ Ωδής

Ὅν πάλαι προεῖπεν Ἰακώβ ἐθνῶν ἀπεκδοχὴν, Χριστέ,

φυλῆς Ἰούδα ἐξανέτειλας καὶ δύναμιν Δαμασκοῦ, Σαμαρείας σκῦλά τε, ἦλθες

προνομεύσων πλάνην τρέπων εἰς πίστιν θεοτερπῆ.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Απλή σύνταξη

Ὅν πάλαι προεῖπεν Ἰακώβ ἀπεκδοχὴν ἐθνῶν, Χριστέ,

ἐξανέτειλας φυλῆς Ἰούδα καὶ ἦλθες προνομεύσων [\[2\]](#) δύναμιν Δαμασκοῦ σκῦλά τε

Σαμαρείας τρέπων πλάνην εἰς πίστιν θεοτερπῆ.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Μετάφραση

Εσύ είσαι αυτός, που παλιά προφήτευσε ο Ιακώβ, Χριστέ μου,

ως προσδοκία όλων των εθνών και ανέτειλες από την φυλή του Ιούδα,

εσύ που ήλθες για να κατατροπώσεις την δύναμη της Δαμασκού

και να πάρεις τα λάφυρα της Σαμάρειας (δυνάμεις του Σατανά)

μεταστρέφοντας την πλάνη των ειδωλολατρών

σε θεάρεστη πίστη. Δόξα στη δύναμή Σου, Κύριε.

Ερμηνεία

Μιλώντας προφητικά ο Ιακώβ μπροστά στα δώδεκα παιδιά του και προλέγοντας το μέλλον τους, προλέγει συγκεκριμένα τον ερχομό του Χριστού ως προσδοκία των εθνών: «οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα... καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. (Γεν.49,10). Στην προφητεία αυτή αναφέρεται ο υμνογράφος, για να τονίσει από τη μια την καταγωγή του Χριστού από τη γενιά του Ιούδα και από την άλλη ότι από αυτήν την γενιά θα προέλθει ο Χριστός, η προσδοκία των εθνών. Ὅμως έπρεπε να συντριβούν οι αντικείμενοι εχθροί, οι ειδωλόλατρες που έγιναν όργανο του Σατανά, όπως η Ασσυρία, που ήταν το άντρο της ασεβείας και η Σαμάρεια, που ήταν το άντρο της αμαρτίας. Δεν είναι άσχετο ότι και τον Ιησού τον αποκαλούσαν Σαμαρείτη, δηλαδή αμαρτωλό. Αλλά Ο Χριστός και στη Σαμαρείτιδα

πρωτοεμφανίστηκε ως Θεός, αλλά και τους αμαρτωλούς τελώνες και πόρνες και ληστές κάλεσε πρώτους στη Βασιλεία των Ουρανών. Ο Χριστός λοιπόν ήρθε να συντρίψει αυτές τις δαιμονικές δυνάμεις και να τις μετατρέψει σε θεϊκές. Στη Συρία, την Σαμάρεια και την Παλαιστίνη πρωτοάνθισε ο πρώτος Χριστιανισμός και απέφερε πολλούς καρπούς με τα μοναστήρια, τους ασκητές και τους άλλους πιστούς.

β' τροπάριο δ' Ωδής

Τοῦ Μάντεως πάλαι Βαλαάμ τῶν λόγων μνητὰς σοφούς,

ἀστεροσκόπους χαρᾶς ἔπλησας, ἀστήρ ἐκ τοῦ Ἰακώβ,

ἀνατείλας Δέσποτα, Ἐθνῶν ἀπαρχὴν εἰσαγομένους·

ἐδέξω δὲ προφανῶς δῶρά σοι δεκτὰ προσκομίζοντας.

Απλή σύνταξη

ἔπλησας χαρᾶς ἀστεροσκόπους τοῦ Μάντεως πάλαι Βαλαάμ,

σοφούς μνητὰς τῶν λόγων, Δέσποτα,

ἀνατείλας ἀστήρ ἐκ τοῦ Ἰακώβ, εἰσαγομένους ἀπαρχὴν Ἐθνῶν ·

ἐδέξω δὲ δῶρά προφανῶς δεκτὰ σοι προσκομίζοντας.

Μετάφραση

Γέμισες με χαρά τους αστρονόμους του αρχαίου μάντη Βαλαάμ

που είχαν μνηθεί στη σοφία των λόγων, Δέσποτα,

με το να ανατείλεις σαν αστέρας από τον λαό του Ιακώβ,

και έκαναν την απαρχή της εισαγωγής των Εθνών

στην πίστη του Χριστού. Δέχτηκες να σου προσφέρουν

δώρα (χρυσό, λίβανο και σμύρνα) προφανώς ευπρόσδεκτα σε Σένα.

Ερμηνεία

Στο τροπάριο αυτό γίνεται λόγος για τους Μάγους της Ανατολής και συγκεκριμένα της Περσίας. Οι Μάγοι λοιπόν της Περσίας, ήταν οι σοφοί εκείνης της εποχής, που ερευνούσαν τα ουράνια αστέρια. Πρόκειται για ανθρώπους

σοφούς, που μελετούσαν όσα βιβλία υπήρχαν, ήταν «μυητές των λόγων». Ο Βαλαάμ, βασιλιάς Μωάβ, έμαθε από τους Μάγους της Περσίας ότι από τη φυλή του Ιούδα θα γεννηθεί εκείνος που θα νικήσει τους βασιλιάδες Μωάβ και θα ευλογήσει τον λαό του Ισραήλ. Αυτήν λοιπόν την προφητεία γνώριζαν οι τρεις Μάγοι και όταν εμφανίστηκε ένα ανεξήγητο αστέρι, το ακολούθησαν και τους έφερε στην Βηθλεέμ. Οι άνθρωποι αυτοί ως εθνικοί και ως ειδωλολάτρες είναι η απαρχή των εθνών, που θα αφήσουν την ειδωλολατρία και θα ακολουθήσουν την πίστη του Χριστού. Επομένως όχι με την σοφία του κόσμου αυτού αλλά με την απλότητα και η αφελότητα της καρδιάς θα καταλάβουμε τα θαυμαστά μυστήρια της ενανθρωπίσεως του Χριστού.

Τα δώρα που πρόσφεραν οι Μάγοι, πράγματι ήταν πολύτιμα και συμβολικά, όμως ο Χριστός δεν θέλει ακριβά δώρα, θέλει την καρδιά του καθενός να μπει μέσα και να γεννηθεί. Εμείς βέβαια σε κάθε Θεία Λειτουργία προσφέρουμε στο Θεό «τα σα εκ των σων», το ψωμί και το κρασί, αυτά που κρατούν τον άνθρωπο στη ζωή, για να γίνει ο Άρτος και ο Οίνος της Ζωής, να μπει μέσα μας και να μας δώσει την άλλη την ζωή, την αιώνια.

γ' τροπάριο δ' Ωδής

Ὡς πόκω γαστρὶ Παρθενικῇ, κατέβης ὑετὸς Χριστέ,

καὶ ὡς σταγόνες ἐν γῆ στάζουσαι.

Αἰθίοπες καὶ θαρσεῖς, καὶ Ἀράβων νῆσοί τε, Σαβᾶ Μήδων,

πάσης γῆς κρατοῦντες, προσέπεσόν σοι Σωτήρ.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Απλή σύνταξη

Ὡς ὑετὸς πόκω[3] κατέβης γαστρὶ Παρθενικῇ, Χριστέ,

καὶ ὡς σταγόνες στάζουσαι ἐν γῆ.

Αἰθίοπες καὶ θαρσεῖς καὶ Ἀράβων νῆσοί τε,

Σαβᾶ Μήδων πάσης γῆς κρατοῦντες προσέπεσόν σοι Σωτήρ.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Μετάφραση

Κατέβηκες στην κοιλιά της Παρθένου

σαν την βροχή πάνω στο μαλλί, Χριστέ,

και σαν σταγόνες που στάζουν πάνω στη γη.

Αιθίοπες και Θαρσείς και τα νησιά των Αράβων

και οι κρατούντες όλης της χώρας του Σαβά των Μήδων

έπεσαν και σε προσκύνησαν,

δόξα στη δύναμή σου, Κύριε.

Ερμηνεία

Η Γέννηση του Χριστού εδώ παρομοιάζονται σαν βροχή που πέφτει πάνω σε μαλλί και σαν σταγόνες που πέφτουν πάνω στη γη. Πόκος είναι το μαλλί του προβάτου και με αυτό παρομοιάζεται η κοιλιά της Θεοτόκου. Στον Ακάθιστο Ύμνο ψέλνουμε: *«Ἐκ σοῦ ἡ δροσος ἀπέσταξε φλογμὸν πολυθείας ἢ λύσσασα, Χαῖρε, ὁ πόκος ὁ ἔνδροσος, ὁ Γεδεών προεθεάσατο»*.

Ο Γεδεών ήταν κριτής και ηγέτης του Ισραήλ. Ζήτησε από τον Θεό ένα θαύμα σαν απόδειξη ότι θα σωζόταν ο Ισραήλ. Και το θαύμα έγινε: *«Ο πόκος ερίου»* που ο ίδιος τοποθέτησε στην ύπαιθρο, την επομένη είχε τόση δροσιά, ενώ όλα γύρω έμειναν στεγνά. (Κριτ.στ 37-38). Η Παναγία τώρα ονομάζεται *«πόκος ένδροσος»*, διότι θαυματουργικά και υπερφυσικά συνέλαβε και γέννησε τον Χριστό, ο οποίος σαν ουράνια δροσιά κατέβηκε σ' αυτήν ήσυχα και αθόρυβα χωρίς να προξενήσει φθορά στην παρθενία της.

Η Παναγία λέγεται πόκος για τρεις λόγους κατά τον Νικόδημο τον Αγιορείτη: Πρώτον, γιατί κατάγεται από τον Αδάμ, που έγινε απολωλός πρόβατο, το οποίο ο καλός ποιμήν, ο Χριστός έτρεξε και έσωσε. Δεύτερον από την Παναγία υφάνθηκε το ένδυμα της αφθαρσίας, το οποίο έντυσε όχι μόνο την Παναγία αλλά όλους τους πιστούς κι έτσι σώθηκαν. Τρίτον γιατί το πρόσωπο της Παναγίας πραγματοποιήθηκε η προφητεία του Γεδεών με το ποκάρι και την δροσιά.

Στη συνέχεια ο υμνογράφος αναφέρει λαούς από όλα τα σημεία του ορίζοντα, όπου διαδόθηκε ο χριστιανισμός και οι χριστιανοί αυτών των περιοχών λατρεύουν τον Ένα και Μοναδικό Θεό, τον Χριστό.

[1] «Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε» είναι το εφύμνιο της δ' Ωδής.

[2] Προνομεύω (προ+νομή) = αρπάζω, κατατρώγω, ληστεύω, λεηλατώ, ερημώνω

[3] Πόκος = τούφα ακατέργαστου μαλλιού προβάτου.

%asdfghoouiuyt%

<https://bit.ly/3gXHY2S>